

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 205/205 van 13 juni 2025.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De verhoging van de basissubsidie is gebaseerd op het volgende motief: In 2020 werd aan de vzw Kenniscentrum Pleegzorg een erkenning toegekend voor de oprichting van een Afstammingscentrum. Na een gefaseerde opstart, krijgt het Afstammingscentrum op dit moment (na 4 jaar activiteit) al meer dan 400 aanmeldingen per jaar. In 2024 werden er 421 nieuwe aanmeldingen geteld. Het aantal aanmeldingen blijft stijgen. Bij de opstart werd voorzien in een basissubsidie die volstond voor ongeveer 180 aanmeldingen per jaar. Het basisteam kan de opvolging van de dossiers onmogelijk opnemen binnen een redelijke termijn. De wachttijd voor nieuwe aanmelders bedraagt op dit moment ongeveer 16 maanden. Een structurele budgetverhoging is noodzakelijk om de trajectbegeleiding te versterken.

De gemiddelde werktijd per dossier is 37u. Dit is een gemiddelde dat bekomen werd na een steekproefmeting op vraag van Opgroeien. Dit komt overeen met de gemiddelde werktijd bij de binnenlandse adoptiedienst Adoptiehuis in kader van zoek- en afstammingsvragen.

Ondanks zorgvuldige opvolging van de werktijd per dossier, blijkt na het afwegen van de basissubsidie tegen het huidige aantal aanmeldingen dat er nood is aan een substantiële en structurele uitbreiding van het personeelsbestand. De basissubsidie biedt onvoldoende ruimte voor een adequaat aantal trajectbegeleiders, waardoor de wachttijd voor wie beroep wil doen op de dienstverlening van het Afstammingscentrum onverantwoord lang is.

De budgettaire situatie tot op heden is als volgt: de geïndexeerde basissubsidie bedraagt momenteel €369.822,69. Voor 2023 en 2024 kreeg het Afstammingscentrum bijkomend een projectsubsidie van €112.500 per jaar. Het centrum kon daardoor 2 bijkomende trajectbegeleiders aan 80% aanstellen (vanaf april 2023). Deze projectsubsidies liep af op 31 maart 2025. In 2024 kreeg het Afstammingscentrum ook nog een projectsubsidie voor één jaar voor uitbreiding van de trajectbegeleiding en een projectsubsidie in kader van de onderzoeken naar mogelijke wanpraktijken bij adopties uit het verleden; samen goed voor €365.000. Het Afstammingscentrum kon hierdoor 6 werknemers aanstellen aan 100% (vanaf 1 september 2024). Deze projectsubsidies lopen af op 30 augustus 2025. Er kon nog éénmaal een verlenging van projectsubsidie verkregen worden, met name €85.000 van 1 april tot 31 december 2025.

Samenvattende tabel:

SUBSIDIE	VAN	TOT	VAK 2023	VEK 2023	VAK 2024	VEK 2024	VAK 2025	VEK 2025
370000	1/1/X	31/12/X	370.000	370.000	370.000	370.000	370.000	370.000
225.000	1/04/2023	31/03/2025	225.000	84.375		112.500		28.125
249.000	1/09/2024	31/08/2025			249.000	83.000		166.000
116.000	1/09/2024	31/08/2025			116.000	38.667		77.333
85.000	1/04/2025	31/12/2025					85.000	85.000
			595.000	454.375	735.000	604.167	455.000	726.458

////////////////////////////////////

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 7 bepaalt dat de Vlaamse minister is belast met de uitvoering van dit besluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

- 1) Op basis van de hele reeks van 'eenmalige' projectsubsidies schat IF de verhoging met 500 duizend euro als hoog in.
- 2) IF heeft de documenten opgevraagd op basis waarvan de initiële subsidie berekend werd. Uit de assumpties in 2020 kan men verder afleiden dat men toen uitging van een werklust

voor de coördinator voor minder dan 0,5 VTE. Ondertussen lijkt men uit te gaan van 1 VTE. De stijging van de werklast voor de coördinator wordt niet verantwoord in het dossier.

- 3) Het lijkt IF niet opportuun subsidies als de voorgaande te voluntaristisch in te schatten. Het momenteel hoge aantal eigen vragen zou gelinkt kunnen worden aan de relatief jonge leeftijd van het centrum. Vermindert na verloop van tijd het aantal vragen, dan riskeert men uiteindelijk te veel personeel aangeworven te hebben, dat dan ook betaald moet worden. Het risico is reëel dat het centrum dan zal trachten haar eigen nut te maximaliseren en dus de subsidie te behouden. IF opteert dan ook voor een voorzichtige verhoging, die indien objectief noodzakelijk kan bijgesteld worden nadat, in overleg met de begunstigde, een efficiëntie-oefening gedaan wordt om de looptijd van de individuele dossiers te verminderen.
- 4) Een verhoging van de subsidie is één zaak, de begunstigde dient deze middelen ook te kunnen uitgeven. In casu gaat het vooral om het aanwerven van het benodigde personeel. Dat men de projectsubsidies telkens diende te verlengen, geeft een indicatie dat de aanwerving van het personeel niet zo vlug ging als verwacht.
- 5) Er loopt nog een projectsubsidie van 85 kEUR tot 31 december 2025. Bij een verhoging van het basisbudget zouden dergelijke ad-hoc subsidies stopgezet moeten worden, of verrekend via een overgangsmaatregel. Daarnaast stelt zich de vraag waaraan deze projectsubsidie nog besteed kan worden, gezien men het betreffende personeel nog dient aan te werven.
- 6) Gevraagd naar de gevraagde eigen bijdrage, die zowel reglementair toegelaten is als voorzien werd in de initiële simulaties in 2020, werd toegelicht dat enkel bijdragen gevraagd kunnen worden voor kosten voor vertalingen, kosten die derden doen bij opzoekingen en speciale zendingen. Andere kosten worden niet doorgerekend aan de gebruiker. Ook in de aangepaste simulaties die leiden tot de verhoging met 500 kEUR wordt geen rekening gehouden met bijdragen door de gebruiker. IF kan hieromtrent enkel haar verbazing uitdrukken. Het lijkt IF niet onredelijk voor dergelijke dienstverlening een bijdrage te vragen aan de cliënt/gebruiker, eventueel sociaal gecorrigeerd voor welbepaalde groepen.
- 7) IF herinnert eraan dat de besparingsdoelstelling op subsidies als eerste doelstelling heeft een besparing te realiseren. Bijkomende subsidies verzwaren deze besparingsdoelstelling dus nog. Een goedkeuring van het verhoogde subsidiebedrag vereist duidelijkheid over op welke subsidies bespaard wordt, zodat het betreffende VAK ter beschikking kan worden gesteld.

Replik advies IF

- 1) In haar advies zette de Inspectie van Financiën de subsidie voor de onderzoeken naar wanpraktijken niet bij in het overzicht omdat dit een andere finaliteit zou hebben. Dit valt echter volledig onder de opdrachten uit het decreet. Het gaat om begeleidingstrajecten die voortvloeien uit de vragen van geadopteerden die hun adoptiedossier willen laten onderzoeken naar mogelijke wanpraktijken. De onderzoeken naar deze wanpraktijken gebeuren niet door het Afstammingscentrum zelf; enkel de begeleiding bij zoektochten en hereniging.

Opgroeien komt op een bedrag van 455.000 euro voor 2025 als zij alle subsidies meetelt en rekening houdt met de looptijd. Daarenboven worden in de achterliggende berekening enkel de personeelsuitgaven gerekend en niets voor werking of overhead.

- 2) Een halftijdse coördinator is in de huidige context geen realistische optie. De coördinator neemt momenteel immers als enige de taak rond informeren (niet dossiergebonden) en sensibiliseren op zich, alsook de opdracht rond ontwikkeling van kennis en expertise voor alle afstammings-gerelateerde thema's. Daarenboven bedraagt het aantal dossiers geen 150 (zoals in de initiële begroting), maar eerder rond 500 dossiers op jaarbasis.
- 3) In de afgelopen periode werd door Afstammingscentrum en VCA al gewerkt rond de efficiëntie van de dienstverlening. Daarbij stelde Opgroeien vast dat de uren die ze gemiddeld spenderen aan een dossier (begeleiding) volledig in lijn zijn met de tijdsinvestering die o.a. Adoptiehuis rapporteert wat betreft het behandelen van hun zoek en afstammingsvragen.

Aanvullend heeft het centrum haar intake bijgesteld zodat er een efficiënte doorstroom (triage) is van die personen die begeleiding nodig hebben versus personen in eerste fase afdoende helpen door middel van een verwijzing naar heldere informatie online. Ook het werken met een digitaal intake-formulier zorgde voor een meer efficiënte dossieropmaak en dataverwerking.

Het is ook zo dat het Afstammingscentrum al heel lang vragende partij is voor toegang tot het rijksregister. Deze noodzaak werd reeds bekrachtigd in het regeerakkoord en er zal een decretaal initiatief worden genomen die dit mogelijk maakt. Als ze die toegang hebben dan kunnen de medewerkers immers heel wat efficiënter aan de nodige informatie geraken om bepaalde personen op te sporen en te contacteren. Dit in functie van de zoekvragen van de gebruiker. Op dit moment wordt hier nog (te) veel tijd aan gespendeerd.

In het scenario waarbij de verhoging van de subsidie niet zou worden goedgekeurd, zullen een aantal van de tijdelijke medewerkers moeten vertrekken. In deze meer uitgebreide equipe was er ruimte voor interne specialisatie (expertise rond bepaalde thematieken, herkomstlanden) wat de efficiëntie ten goede kwam. Op het moment dat de huidige equipe weer kleiner wordt zal de efficiëntie exponentieel afnemen.

Om tegemoet te komen aan de opmerking van IF opteren we ervoor de subsidie te verhogen met 200.000 euro (waardoor volledige tewerkstelling tot eind 2025 verzekerd blijft).

- 4) Het personeel dat nodig is, is momenteel al aan het werk, en moeten dus niet meer aangeworven worden. Uit de meest recente rapportage blijkt ook dat aanwerving van deze tijdelijke medewerkers gebeurde binnen korte termijn naar de toekenning van de tijdelijke subsidie. Als de basissubsidie verhoogd wordt dan kunnen deze medewerkers zich blijven inzetten voor het behandelen van de vragen van de gebruikers (inclusief de vele wachtenden) van het Afstammingscentrum. Op dit moment zijn er 501 dossiers bij het Afstammingscentrum, die nog moeten worden opgestart. Deze mensen wachten totdat hun dossier wordt toegekend aan een trajectbegeleider en de eerste intake kan plaatsvinden. De wachttijd voor de aanmelders bedraagt op dit moment reeds 18 maanden. Het klopt dat het Afstammingscentrum een kleine voorziening is, voor wie het voeren van een dynamisch personeelsbeleid een uitdaging kan zijn. Om die reden werd bij de oprichting van het afstammingscentrum de keuze gemaakt om deze onder te brengen bij de pleegzorgdiensten (organisator). Dit betekent concreet dat de pleegzorgdiensten instaan voor o.a. HR dienstverlening en sociaal secretariaat, de boekhouding, enzoverder. Een

////////////////////////////////////

evaluatie en eventuele bijsturing van deze organisatiestructuur zal in de nabije toekomst worden onderzocht.

- 5) Het klopt niet dat er nog personeel zal moeten aangeworven worden. Het bedrag voor de ondersteuning vanaf 1 april tot 31 december (85 duizend euro) werd door de Inspectie van Financiën toegestaan als laatste verlenging van de tijdelijke middelen. Dit liet feitelijk toe om personeel dat op 1 april moest vertrekken, toch aan te kunnen houden. Dit personeel is dus al voorhanden. Deze subsidie van 85 duizend euro wordt pro rata in mindering gebracht in de periode september-december 2025 (voor vier negende op basis van aantal maanden looptijd).
- 6) Het Afstammingscentrum vraagt effectief enkel een gebruikersbijdrage voor DNA-onderzoek en voor een aantal specifieke kosten (vertalingen, speciale zendingen, ...) mits er voor deze laatste een factuur of onkostennota kan voorgelegd worden. Het decreet voorziet niet in de mogelijkheid om een bijdrage te vragen voor de begeleiding die de medewerkers bieden ten aanzien van de gebruikers.

We verwijzen in dat verband naar de bisnota 2020 bij het initiële Besluit van de Vlaamse Regering over het Afstammingscentrum. Deze benoemt, conform decreet en BVR, enkel de mogelijkheid om bepaalde praktische kosten die opduiken bij de begeleiding en bij inzage (omstandige dossiers afprinten, verzending, ...) via factuur of onkostennota te kunnen aanrekenen. Zie bisnota Vlareg 2020:

“Sommige handelingen in het kader van zoektochten brengen kosten met zich mee doordat beroep moet worden gedaan op de hulp van internationale instellingen en/of externen. Het afstammingscentrum heeft de mogelijkheid deze kosten door te rekenen aan de gebruiker, mits afdoende verantwoording d.m.v. een factuur of onkostennota aan te leveren (artikel 11 in uitvoering van artikel 14, tweede lid van het voormelde decreet).”

Aanvullend voor wat betreft het DNA-onderzoek, voorziet de regelgeving dat het aan de minister is om de kostprijs hiervan vast te leggen.

Behalve deze 2, bij decreet vastgelegde mogelijkheden, biedt de huidige regelgeving het Afstammingscentrum geen kader om een gebruikersbijdrage te vragen voor haar begeleidingstaken. Een eventuele uitbreiding kan meegenomen worden in het te nemen decretale initiatief.

- 7) Het klopt dat uitbreidingsbudget 2024 recurrent is. Er is dus 200 duizend euro recurrent budgettair afgedekt.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, werd aangevraagd op 2 juli 2025.

B. ESR-TOETS

NVT

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, niet vereist is.

////////////////////////////////////

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- 1 personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet;
2 werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale of
provinciale besturen;
3 investeringen en schulden: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
4 ontvangsten: het voorstel heeft geen bijkomende ontvangsten als gevolg.

Conclusie: het voorstel heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

De actuele subsidie wordt verhoogd vanaf 1 september 2025 met oog op continuïteit van de dienstverlening ten aanzien van de gebruikers van het Afstammingscentrum. Opgroeien blijft de noden van het Afstammingscentrum opvolgen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 mei 2020 tot uitvoering van het decreet van 26 april 2019 houdende de oprichting van een afstammingscentrum en een DNA-databank, wat betreft de basissubsidie en het subsidiekader;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen,

Caroline GENNEZ